

Prehistorie en oudheid

Gebruik bron 1.

In de achttiende eeuw krijgen Franse filosofen een nieuwe belangstelling voor de inhoud van deze bron uit de vierde eeuw voor Christus.

4p

2

Licht dit toe door:

- met de bron aan te geven bij welk kenmerkend aspect van de oudheid deze bron past en
- een kenmerkend aspect van de achttiende eeuw te noemen dat bij deze bron past en
- aan te geven welke politieke opvatting uit de redevoering van Isocrates door radicale filosofen in de achttiende eeuw werd afgewezen en
- welke opvatting deze achttiende-eeuwse filosofen daar tegenover stelden.

Gebruik bron 2.

Een conclusie:

Uit deze bron blijkt dat de Bataven een uitzonderingspositie innemen in het Romeinse Rijk. Hieruit kan worden geconcludeerd dat overwonnen volken zowel van economisch als militair belang waren voor de Romeinen.

4p

3

Licht dit toe door:

- aan te geven waaruit de uitzonderingspositie van de Bataven bestaat en
- te beredeneren waardoor hieruit geconcludeerd kan worden dat de overwonnen volken van economisch belang waren voor de Romeinen en
- uit te leggen waardoor in de laatste eeuwen van het West-Romeinse Rijk het militaire belang van sommige overwonnen volken steeds groter werd.

Prehistorie en oudheid

bron 1

Omstreeks 355 voor Christus houdt Isocrates een redevoering in Athene, waarin hij stelt dat het bestuur van de stad sterk achteruit is gegaan sinds de zesde eeuw voor Christus, de tijd van Solon en Kleisthenes:

Kortom, men was er destijds van overtuigd dat het volk, als hoogste gezag, de bestuurders moest kiezen, degenen die hun functie niet goed vervulden moest straffen en moest beslissen bij meningsverschillen en dat diegenen die daar de tijd en de financiële middelen voor hadden zich als dienaren moesten inzetten voor het bestuur. Als zij hun bestuurstaken goed verrichtten, werden zij geprezen en moesten zij tevreden zijn met de erkenning die zij daarvoor kregen. Maar als zij hun werk slecht hadden gedaan, dan had het volk geen medelijden en moesten zij streng worden gestraft. Hoe zou je een rechtvaardiger en stabielere democratie kunnen vinden dan die waarin de meest invloedrijke burgers besturen, terwijl tegelijkertijd het volk soeverein is in zijn controle over diezelfde bestuurders?

bron 2

Omstreeks 100 schreef de Romeinse geschiedschrijver Tacitus over Germanen:

Van al deze stammen munten de Bataven uit in moed. Zij bewonen het eiland in de Rijn, alsook een smalle strook op de linkeroever. Ooit behoorden zij tot de Chatti, maar na interne strijd zijn ze overgegaan naar een gebied waar ze deel zouden gaan uitmaken van het Romeinse Rijk. Nog altijd nemen ze een bijzondere plaats in, teken van hun aloude verbondenheid met ons: zij krijgen geen vernederende heffingen opgelegd en worden niet door belastingpachters uitgezogen. Vrijgesteld van lasten en bijdragen en uitsluitend bestemd voor diensten in de strijd, vormen zij een soort reserve-arsenaal voor de oorlog.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.